

VINOBRANIE
V KRTIŠISkvelá akcia
prilákala ľudí
z rôznych regiónov

STRANA 6

SÚRODENCI
Z LAZOVDenne prejdú pešo
osem kilometrov
do školy a späť

STRANA 5

PÁLENICE HLÁSIA REKORDNÝ ROK

■ Tohtoročná úroda je bohatá. Veľa ovocia končí v páleniciach. Po dvoch slabých sezónach je v nich opäť poriadne rušno. V Lučenci sa páli aj do polnoci. V Malých Stracinách za posledných pätnásť rokov takú jeseň nezažili.

STRANA 2

2

SPRAVODAJSTVO

MY REGIONÁLNE NOVINY 2. 10. 2018 / ČÍSLO 39

V páleniciach majú plné ruky práce
aj do noci, hlásia rekordný rok

Tohtoročná úroda je bohatá. Veľa ovocia končí v páleniciach. V tých je po dvoch slabých sezónach opäť poriadne rušno.

LUČENEC/MÁLINEC/M. STRACINY. Tohtoročná úroda ovocia je rekordná. Prevádzkovatelia páleníc majú plné ruky práce. V Malých Stracinách taký rok ani nepamätajú.

V Lučenci sa páli šesť dní v týždni

„Sedem rokov sa pohybujem v páleníčarskom odbore a táto sezóna sa javí ako najlepšia. Aj sa skôr začala. Šesť dní v týždni máme čo robiť. Začíname o pol siedmej ráno a neraz končíme až o polnoci. Máme troch majstrov páleníčiarov, povedal Jaroslav Veselka, prevádzkar Lučeneckej pálenice. Na nedostatok zákazníkov sa rozhodne nemôže sťažovať. Kvas privádzajú nielen domáci, ale aj ľudia z okolitých okrov.“

Základom je dobrý kvas

„Bez dobrého kvasu niet dobrej pálenky,“ zhodujú sa páleníčiari a zdôrazňujú, že prvé opadané ovocie netreba hneď hádzať do kvasnej nádoby. „Nemá dobrú cukrnatosť ani chuť. Cukor sa dá dodať, chuť už nie. Niektorí robia chybu, keď ovocie neprekrajajú a nepomelú. Potom to poriadne neprekvasí,“ radia odborníci začiatočníkom s tým, že pri dobrom uskladnení môže kvas stať aj rok. „Ale nie zo skorých hrušiek. Ten treba spracovať v roku zberu,“ zdôraznil Veselka.

Začiatok sezóny pálenia je zákonom stanovený od 1. júla. Ukončenie je na rozhodnutí majiteľa pálenice.

Bez jablák je zlá sezóna

Všeobecne sa najviac páli z jablák. Tie sa, na rozdiel od hrušiek či sliviek, urodia takmer pravidelne. „Keď vypadnú, je veľmi zlá sezóna,“ pripomenul Veselka a dodal, že vlaňajšia sezóna bola najhoršia. „Síce

bolo hrozno, ale veľa ľudí naň nie je zvyknutých. Výdatnosť kvasu je tento rok v poriadku, ale nie je to nič geniálne. Cukornatejší začnú zákazníci nosiť až teraz. Neskoršie ovocie má väčšiu výdatnosť.“

Slabšie pálenky začínajú byť v kurze

Kľučku na páleniciach najčastejšie stláčajú dôchodcovia, no prichádzajú aj mladší. „Keď ochutnali dobrú domácu pálenku, tak „kupenská“ im už nechutí,“ podotkol Veselka s úsmevom a pokračoval: „Neviem, kde a kedy Slováci otestovali, že 52-percentná pálenka je správna, no dovolím si tvrdiť, že 90-percent ľudí dodržiava túto hranicu. Nájdu sa aj výnimky, ktoré chcú silnejšiu pálenku, no začínajú sa množiť požiadavky na trochu nižšiu hranicu, konkrétne 49-50 percent. Trend v okolitých štátoch sa blíži skôr k 45-percentám.“

Mimoriadny rok

V pálenici v Malých Stracinách hovoria o rekordnom roku. Po dvoch slabých sezónach majiteľ Ján Vančo rozmýšľal, či má vôbec význam ju prevádzkovať. „Tento rok je skutočne mimoriadny. Pätnásť rokov mám pálenicu, no taký si nepamätám,“ tvrdí. Sezónu začal v auguste. V pálenici pracuje sám.

„U mňa v tomto roku prevládajú hrušky. Bolo teplo, preto rýchlo prekvasili a musia sa spracovať. Sem-tam ľudia privedú aj slivky. Na jablká ešte príde čas,“ ozrejmil Vančo s tým, že vlni aj predvlni páli len také zmesky, čo záhrada dala. „Teraz je to tak, že ľudia už ovocie ani nezberajú. Veľa ho vyjde navnívoč.“

Páleníčiar z Veľkokrtíšskeho okresu sa za odborníka nepasuje, no domnieva sa, že po rekordnej úrode budú stromy oddychovať a taký rok, aký je tento, sa tak skoro nezopakuje.

Poradenstvo cez telefón

Takým, ktorí nevedia čo s ovo-

V týchto dňoch je v páleniciach poriadne rušno. Môže za to bohatá úroda.

FOTO: RADOVAN VOJENČÁK

cím, Vančo rád poradí. „Prichádzajú aj takí, čo v pálenici nikdy neboli, ale je im ľúto ovocie vyhodiť. A tak im aj cez telefón poradím, ako pripraviť kvas. Problémom je veľakrát nedostatok nádob na kvas. Nájdu sa aj takí, čo ovocie nechajú radšej zhníť.“

V Málinci funguje muštáreň

V Novohrade majú ľudia možnosť premeniť ovocie aj na niečo iné než alkohol. V areáli bývalej školy v Málinci totiž funguje obecná muštáreň. Majú tu aj sušiareň ovocia, no o jej služby verejnosť nejavi záujem. Cena za výrobu muštu sa ráta na vrecia. Z jedného vyjde od 10 do 15 litrov ovocnej šťavy. Vedú ju tu dokonca aj pasterizovať. Záujemcom spravia kvalitný mušt do prinesených nádob či fľaš.

„Fungujeme už tretí týždeň a záujem je stále veľký. Objednávky máme až do 20. októbra. Prichádzajú miestni aj ľudia z okolia. Cestu k nám merajú i Lučencania či Zvolencania,“ ozrejmil Igor Cepko, starosta Málince s tým, že v muštárni

„Tento rok je skutočne mimoriadny. Pätnásť rokov mám pálenicu, no taký si nepamätám.“

JÁN VANČO

pracujú zamestnanci obce a pomáhajú aj aktívne.

Vlni muštáreň fungovala len dva týždne, keďže ovocia bolo málo. „Tento rok to vyzerá tak, že budeme v prevádzke aj do novembra. Denne spracujeme približne 15 vrecí. Boli však aj roky, keď ich za sezónu bolo až dvetisíc. Keď bol zlý rok, tak

len dvesto,“ konštatoval starosta.

Zelená domácejmu páleniu

Donedávna nelegálne domáce pálenie dostalo tento mesiac zelenú. Podľa novely zákona o výrobe a uvádzaní liehu na trh si ploletí môžu z vlastného ovocia doma vyrábať destiláty pre vlastnú spotrebu. Po užití môžu najviac 100-litrové destilačné zariadenie a vypáliť maximálne 25 litrov alkoholu na osobu, resp. domácnosť za jeden kalendárny rok. V destiláte môže byť najviac 86 percent alkoholu. Domáca pálenica si bude musieť viesť elektronickú evidenciu vypáleného destilátu. Mimo sezóny musí byť zaplombovaná.

Páleníčiari sa uzákonia domácej výroby destilátov neobávajú.

„Je to nedoriešené, takže je ťažké sa k tomu vyjadrovať. Nevie sa, ako by sa malo merať povolené množstvo, čo je to certifikované zariadenie. Podľa mňa by to bolo príliš komplikované, keby veľa ľudí začalo

doma páliť pálenku. Okrem toho odhadovaná návratnosť investície môže byť pri povolenom množstve až desať rokov. Našu prevádzku by to podľa mňa neohrozilo,“ vyjadril sa Veselka z Lučenca s tým, že na jednu osobu alebo domácnosť sa aktuálne môže v pálenici napáliť až 43 litrov 100-percentného alkoholu.

Ani Vančo z Malých Stracin sa neobáva ohrozenia chodu páleníc. „Ak sú takí, čo pália načierno, tak pri tom aj zostanú. Colníkom si do domu nepustia. Tí, čo chodia do páleníc, nebudú špekulovať, no určite sa nájde pár jednotlivcov, ktorí si budú chcieť niečo dokázať.“

Podľa skúseného páleníčiara aj po 15 rokoch nastanú situácie, s ktorými je ťažké si poradiť. „Neviem, čo napáli taký, čo nemá skolenie. Tiež sa môže stať niečo nepredvídateľné. Neboďaj si pri výrobe niečo vypije a okrem toho to môže aj buchnúť,“ zakončil majiteľ malostracinskej pálenice.

RADOVAN VOJENČÁK